

בתי המשפט

008228/08 עת"מ		בית משפט המחוזי בירושלים	
		בשבתו כבית משפט לעניינים מינהליים	
01/03/2009		כבוד השופטת יהודית צור - סגנית נשיא	בפני:

בעניין:

1. _____ מגדי ת"ז _____
  2. _____ סלאמה ת"ז _____
- ע"י עו"ד מוחמד אבוקטיש ואח'

העותרים

נגד

שר הפנים

מנהל לשכת מינהל האוכלוסין במזרח ירושלים
באמצעות פרקליטות מחוז ירושלים

המשיב

פסק-דין

1. לפני עתירה שהגישו _____ מגדי (להלן – העותר) ו _____ סלאמה (להלן- העותרת);
וביחד - העותרים), להורות לשר הפנים (להלן - המשיב) לשדרג את מעמדה של
העותרת ולהעניק לה אשרת שהייה בישראל מסוג א-5 (תושב ארעי).

רקע עובדתי

2. העותר הוא תושב קבע בישראל יליד שנת 1971. ביום 11.1.95 נישא העותר לעותרת,
תושבת האזור. לעותרים נולדו 4 ילדים. ביום 17.1.95 הגישו העותרים בקשה לאיחוד
משפחות (מספר 181/95; נספח א' לכתב התשובה).
3. ביום 16.9.95 הועברה למשיב עמדת שירות הביטחון הכללי (להלן – השב"כ) ולפיה אין
הערות לבקשה. ביום 15.10.96 שלח המשיב לעותרת דרישה להמצאת מסמכים
להוכחת מרכז חיים (נספח ב' לתשובה). ביום 6.12.98 הועברה עמדת השב"כ לפיה אין

- הערות, וביום 31.8.98 הועברה עמדת המשטרה ולפיה אין הערות. ביום 8.12.98 נשלחה שאילתא למוסד לביטוח לאומי (להלן – המל"ל) לקבלת מידע אודות מרכז חייהם של העותרים. תשובת המל"ל הועברה למשיב ביום 14.12.98 ולפיה אין חקירה אודות העותר (נספח ג' לתשובה). ביום 3.1.99 ביקש המשיב מהעותרים להמציא מסמכים בדבר מגורים בתחומי ישראל, בשל העובדה כי המסמכים שהמציאו העידו כי הנכס בו הם מתגוררים אינו רשום על שמו של העותר (נספח ד' לתשובה).
4. ביום 9.5.99, למעלה מארבע שנים לאחר הגשת הבקשה, נשלחה לעותרת הודעה על אישור הבקשה לאיחוד משפחות (נספח ה' לתשובה). ביום 13.5.99 קיבלו העותרים הפניה למת"ק לשנה. במכתב צויין כי על העותרים לפנות למשיב חודשיים לפני תום תקופת האשרה (נספח ו' לתשובה).
5. ביום 30.5.00 הגישו העותרים בקשה להארכת מת"ק (נספח ז' לתשובה). במועד זה נשלחו שאילתות למשטרה ולשב"כ. עמדות המשטרה והשב"כ הועברו למשיב ביום 12.6.00 ו-21.6.00 בהתאמה ולפיהן אין הערות ביחס לעותרים. ביום 1.6.00 שלח המשיב לעותרים מכתב בו הוא מבקש להמציא אישורים על מגורים על שםם או לחילופין תצהיר על מגורים בתחום שיפוט המדינה. כמו כן התבקשו העותרים להמציא תדפיסי חשבונות בנק המעידים על קבלת תשלומים מהמל"ל (נספח ח' לתשובה). במועד זה שלח המשיב שאילתה למל"ל לקבלת מידע על מגורי העותר. ביום 10.9.00 המציאו העותרים למשיב את המסמכים שהתבקשו.
6. ביום 20.9.00 הודיע המשיב לעותרים כי בקשתם להארכת היתר שהייה לעותרת אושרה, ולשם קבלת האישור הם מוזמנים לפנות ללשכת מינהל האוכלוסין (נספח ט')

- לתשובה). ביום 24.9.00 קיבלו העותרים הפניה לקבלת אישורי שהייה לעותרת מסוג מת"ק למשך 11 חודשים (עד ליום 13.8.01, נספח י' לתשובה).
7. ביום 9.7.01 הגישו העותרים בקשה להארכת אישורי השהייה מסוג מת"ק (נספח י"א לתשובה). ביום 22.8.01 פנה המשיב לעותרים בדרישה להמציא מסמכים אודות האנשים המתגוררים בדירתם, אישורים מהמל"ל בדבר קצבאות ילדים וכן חשבון טלפון לשנת 2001. המשיב שלח את המכתב בדואר רשום לתיבת הדואר אותה מסרו העותרים בבקשתם להארכת אשרת השהייה. המכתב חזר מהדואר בנימוק "לא נדרש" (התקבל אצל המשיב ביום 10.10.01; נספח י"ב לתשובה).
8. ביום 15.4.02 שלח המשיב מכתב תשובה לח"כ מסאלחה שפנה אליו בשם העותרים, בו נאמר כי לעותרים נשלח מכתב דרישה למסור פרטים אודות מרכז חייהם בישראל, אולם המכתב חזר מהדואר לאחר שלא נדרש על ידי העותרים (נספח ט"ו לתשובה).
9. ביום 20.3.03 המציאו העותרים את המסמכים שביקש מהם המשיב עוד בשנת 2001 (נספח ט"ז לתשובה).
10. ביום 5.1.04 קיבלו העותרים הפניה לקבלת אישור מסוג מת"ק לשנה (נספח י"ח לתשובה).
11. ביום 8.11.04 פנה העותר למשיב בבקשה להוציא תעודת זהות לעותרת (נספח י"ט לתשובה). לעותרים נקבע תור להגשת בקשה לחידוש אישורי השהייה ליום 9.2.05, אולם במועד זה הם לא התייצבו בלשכת מינהל האוכלוסין.

12. ביום 1.6.05 הגישו העותרים בקשה להארכת אישור שהייה מסוג מת"ק ובאותו יום קיבלו הפניה לקבלת אישור מת"ק לשנה (נספח כ"ב לתשובה).
13. ביום 6.8.06 הגישו העותרים בקשה להארכת אישור שהייה מסוג מת"ק ובו ביום קיבלו הפנייה לקבלת אישור מת"ק לשנה (נספח כ"ג לתשובה).
14. ביום 24.7.07, פנה ב"כ העותרים למשיב בבקשה לאשר לעותרת מעמד של תושב ארעי מסוג א/5. לטענתו, העותרים עמדו בכל הדרישות עוד בטרם התקבלה החלטת הממשלה (נספח כ"ד לתשובה).
15. ביום 29.7.07, השיב המשיב לב"כ העותרים כי בהתאם לתיקון [לחוק האזרחות והכניסה לישראל](#) (הוראת שעה), התשס"ג-2003 (להלן – חוק הוראת השעה), לא ניתן להעניק מעמד קבע או ארעי לתושבי האזור ולפיכך העותרת תמשיך לקבל הפניות לאישורי מת"ק (נספח כ"ה לתשובה).
16. ביום 7.8.07 נקבע לעותרים מועד להגשת בקשה לאישור שהייה בישראל ליום 19.8.07. ביום זה הגישו העותרים בקשה להארכת אישור שהייה מסוג מת"ק. לבקשתם צירפו העותרים מכתב של בא כוחם, נושא תאריך 15.8.07, בו נאמר כי העותרת עומדת על זכותה לקבלת מעמד של תושב קבע או ארעי (נספח כ"ו לתשובה).
17. ביום 14.10.07, נערכה שיחה טלפונית עם נציג השב"כ בה נמסר כי ניתן להאריך את אשרת המת"ק שברשות העותרים לשישה חודשים, עד לגיבוש עמדה בעניינם. בו ביום ניתנה לעותרים הפנייה למת"ק ל-6 חודשים (נספח כ"ז לתשובה).
18. ביום 18.3.08 הגישו העותרים בקשה להארכת אישור שהייה מסוג מת"ק. בו ביום קבלו העותרים הפניה למת"ק לשנה נוספת (נספח כ"ח לתשובה).

עיקר טענות העותרים

19. העותרים טוענים כי חוק הוראת השעה אינו חל בעניינם שכן, על פי ההליך המדורג, העותרת הייתה אמורה לשדרג את מעמדה עוד לפני כניסת חוק הוראת השעה לתוקף. לטענתם, אי שדרוג מעמדה של העותרת נעוץ במחדלי המשיב ואי עמידתו בנהלים שהוא עצמו קבע להארכת תוקף ושדרוג אישורי כניסה לישראל. העותרים טוענים כי במהלך כל התקופה ננקטה סחבת בטיפולו של המשיב בבקשתם, דבר שפגע בזכותם הבסיסית לחיי משפחה ולחיים בכבוד. העותרים טוענים כי אי עמידת המשיב בנהלים שגיבש, יוצרת מצב לא חוקי עקב העיכובים המופרזים בטיפול בבקשתם והפיכתם של המוזמנים לשוהים בלתי חוקיים.

20. העותרים מוסיפים וטוענים כי הבקשה שהגישו ביום 10.7.01 (כעשרה חודשים לפני החלטת הממשלה מיום 12.5.02), הייתה לרישיון לשיבת קבע מסוג א5 ולא להארכת מת"ק. לטענתם המכתב שכתב אליהם המשיב ביום 22.8.01 לא התקבל אצלם. העותרים מוסיפים וטוענים כי הפרטים שנדרשו מהם באותו מכתב אינם מהותיים ולא היו נחוצים להוכחת מרכז חייהם בישראל.

עיקר טענות המשיב

21. המשיב טוען כי החלטתו ניתנה בשלהי שנת 2004 ולא יאוחר מיום 1.6.05, מועד בו קיבלה העותרת היתר מת"ק לשנה נוספת, ועל כן חל שיהוי מהותי בהגשת העתירה במרץ 2008. המשיב טוען כי העותרת אינה זכאית לשדרוג מעמדה מאחר ולא סיימה את מסגרת השלב הראשוני של ההליך המדורג (הכולל שהיה בישראל משך 27 חודשים), טרם כניסת החלטת הממשלה לתוקף ביום 12.5.02 שקבעה כי לא ניתן יהיה עוד לשדרג את מעמדם בישראל של תושבי האזור. המשיב טוען כי עובדה זו לא נבעה

מליקוי או שיהוי בפעולתו, מאחר והוא פעל כראוי ושלח לעותרים מכתב לפרטים נוספים (בשאלת קיום מרכז חיים בישראל) שלא נדרש על ידם בדואר. המשיב מוסיף וטוען בהקשר זה כי השיב לפנייתו של ח"כ מסאלחה מטעם העותרים עוד באפריל 2002, בטרם נכנסה החלטת הממשלה לתוקפה, ומכאן שאין לעותרים להלין אלא על עצמם. לטענתו, העותרים המציאו את המסמכים הדרושים לצורך הכרעה בבקשתם רק במרץ 2003, כעשרה חודשים לאחר שנכנסה לתוקפה החלטת הממשלה וחוק הוראת השעה, כלומר בשלב בו לא ניתן היה כבר לשדרג את המעמד.

דיון והכרעה

22. לאחר שבחנתי את טענות הצדדים, המסמכים השונים והמצב המשפטי, באתי לכלל מסקנה כי דין העתירה להתקבל ויש להעניק לעותרת מעמד של תושב ארעי (א-5).

23. ראשית יש לדחות את טענתו המקדמית של המשיב לעניין שיהוי בהגשת העתירה. העותרים פנו אל המשיב בבקשה לקבלת תעודת זהות בימים 25.10.04 (נספח י"ט לעתירה) ו-12.12.04 (נספח כ' לתשובה) אולם המשיב לא השיב להם בצורה מסודרת עד ליום 29.7.07 (נספח כ"ה לתשובה), לאחר שהעותרים פנו אליו פעם נוספת ביום 17.7.07 (נספח כ"ד לתשובה). רק במכתב זה (מיום 29.7.07) הודיע המשיב לעותרים כי בעקבות התיקון לחוק הוראת השעה, לא ניתן להעניק להם כיום מעמד ארעי, ולפיכך רק בשלב זה ידעו העותרים מה עומד בבסיס ההחלטה שלא להעניק לעותרת מעמד ארעי (א-5).

24. יש לדחות את טענת המשיב כי היה על העותרים לפנות לבית המשפט ביום 1.6.05 לכל המאוחר, עת קיבלה העותרת היתרי מת"ק לשנה נוספת. בהחלטה מיום 1.6.05 לאשר לעותרת היתר מת"ק לשנה נוספת (נספח כ"ב לתשובה) לא נכתב דבר וחצי דבר לעניין

הסירוב להעניק לעותרת את המעמד הארעי אותו ביקשה, ועל כן לא ניתן היה לצפות מן העותרים כי, כבר בשלב זה, ימהרו לפנות לבית המשפט לקבלת סעד בעניין המעמד הארעי. התשובה המנומקת והעניינית של המשיב לעניין זה ניתנה כאמור רק ביום 29.7.07, ומאחר והעותרים הגישו את עתירתם ביום 25.3.08, אין לומר כי חל שיהוי בהתנהלותם המחייב את דחיית העתירה. בעניין זה הבאתי בחשבון את העובדה כי גם אם העותרים התעכבו עיכוב מה בפנייתם לבית המשפט, הרי שלא יהיה זה מוצדק לדחות על הסף את עתירתם, בהתחשב בעובדה כי המשיב התעכב משך שנים ארוכות בטיפול בבקשתם ובכך שלא נגרם לו (או לצדדים שלישיים) נזק כלשהו כתוצאה מהעיכוב בהגשת העתירה. בנוסף הגעתי למסקנה – כפי שיפורט להלן – כי במקרה זה המשיב לא פעל כראוי ובהתאם לנהליו, וגם בכך יש כדי להשליך על שאלת השיהוי (ראו ע"א 6805/99 [תלמוד תורה הכללי והישיבה הגדולה עץ חיים בירושלים נ'](#) [הוועדה המקומית לתכנון ולבניה ירושלים, פ"ד נז\(5\) 433](#), עמ' 449-448 מפי כבוד השופטת פרוקצ'יה).

25. לגופם של דברים - בהתאם לנוהל הרלוונטי של המשיב, על המבקש לשדרג את מעמדו למעמד תושב ארעי (א/5) להשלים את השלב הראשון ב"הליך מדורגי", הכולל שהיה בישראל משך 27 חודשים עם היתרי מת"ק, וכל זאת לפני המועד הקובע שהוא מועד קבלת החלטת הממשלה, דהיינו יום 12.5.02.

26. במקרה שלפנינו, העותרים קיבלו לראשונה היתר מת"ק לתקופה של 12 חודשים ביום 13.5.99 (נספח ו' לתשובה). היתר זה נותר בתוקף עד ליום 13.5.00. ביום 30.5.00 הגישו העותרים בקשה להארכת היתר המת"ק (נספח ז' לתשובה). שלושה וחצי חודשים מאוחר יותר, ביום 20.9.00 הודיע המשיב לעותרים כי בקשתם להארכת היתר

השהיה אושרה (נספח ט' לתשובה), וביום 24.9.00 קיבלה העותרת היתר שהיה לתקופה של 11 חודשים, עד ליום 13.8.01.

27. מעיון בנהל הרלוונטי נראה כי בעשותו כך לא עמד המשיב בהוראות שקבע לעצמו ולא טיפל בבקשת העותרים כנדרש, דבר שהביא בדיעבד לאי עמידת העותרים בדרישת השהייה בישראל משך 27 חודשים עם היתרי מת"ק. סעיף 10 ל"נוהל טיפול בבקשות לישיבת קבע לבני זוג על בסיס אחד משפחות" קובע לאמור:

"א. אם בעת אישור הבקשה המבקש איננו שוהה בישראל עפ"י רשיון ישיבה כדין:

(1) תחילה יינתן למבקש רשיון לישיבה ועבודה מסוג ב/1 לתקופה של שנה. ...

(2) לא יאוחר מתום 10 חודשים מיום מתן הרשיון ימציא המבקש ללשכה מסמכים המעידים על כך שמקום מגוריו ומגורי המזמין בתקופת הרשיון הוא בישראל, וראיות אחרות על כך שמרכז החיים של בני הזוג בישראל, עפ"י הרשימה המפורטת בסעיף 4 ביחס לשני בני הזוג. כמו כן, תישלח הבקשה להארכת תוקף הרשיון לבדיקה נוספת של השב"כ והמשטרה. התקיימו התנאים המפורטים בסעיף 7 לעיל ביחס לשני בני הזוג – יוארך רשיון ב/1 לתקופה נוספת של שנה ושלושה חודשים.

(3) לא יאוחר מחדשיים לפני תום הרשיון מסוג ב/1 ימציא המבקש ללשכה מסמכים כמפורט בסעיף 3 לעיל – התקיימו התנאים המפורטים, יינתן רשיון לישיבת ארעי כללי א/5 לתקופה של שלש שנים".

28. מנוהל זה עולה שהיה על המשיב להעניק למבקשים העומדים בתנאים, היתר מת"ק לתקופה של 12 חודשים (שנה), ולאחר מכן להאריכו לתקופה נוספת של 15 חודשים (שנה ושלושה חודשים). מכאן, שהמשיב צריך היה להעניק לעותרת היתר מת"ק לתקופה של 15 חודשים, במקום 11 החודשים שהעניק לה בעת שהאריך את ההיתר ביום 24.9.00. פרקי זמן אלה הקבועים בנהל (15 חודשים ו-12 חודשים) הם שעומדים בבסיס דרישתו של המשיב ל-27 חודשי שהיה בישראל לשם מעבר לשלב הבא במעמד. אם המשיב היה פועל כנדרש ומעניק לעותרת היתרי מת"ק בהתאם לפרקי הזמן הקבועים בנהל, הרי שהתקופה המצטברת בה היתה העותרת שוהה בישראל עם

היתרי מת"ק אכן היתה בת 27 חודשים, והיא היתה משלימה את השלב הראשון של ההליך המדורג וזכאית לקבל מעמד של תושבת ארעית. יש להדגיש כי החלטת המשיב לחרוג מהוראות הנוהל ולהעניק לעותרת היתרי מת"ק לתקופות מקוצרות התקבלה למרות שבכל הפעמים היתה עמדת גורמי הביטחון (המשטרה והשב"כ) כי אין להם כל הערות ביחס לעותרים, ולפיכך לא נראה כי היתה למשיב סיבה כלשהי לחרוג מהוראות הנוהל המפורשות.

29. גם אם נבחן את ההיתרים שקיבלו העותרים בפועל, נראה כי בין המועד בו קיבלה העותרת לראשונה היתר מת"ק (13.5.99) ועד למועד בו פג תוקפו של היתר המת"ק השני שקיבלה (13.9.01) חלפו בדיוק 27 חודשים. 27 חודשים הם כאמור פרק הזמן הנדרש במסגרת השלב הראשון של ההליך המדורג המקנה שדרוג למעמד של תושב ארעי. אולם, במהלך תקופה זו, שהתה העותרת בישראל כארבעה חודשים ללא היתר מת"ק (בין ה-13.5.00 עת הסתיים ההיתר הראשון שניתן לה, ועד ל-24.9.00, עת ניתן לה ההיתר השני). מכאן, שבפועל שהתה העותרת בישראל כעשרים ושלושה חודשים כשברשותה היתרי מת"ק. האחריות לארבעת חודשי השהיה בישראל ללא היתרי מת"ק מוטלת ככל הנראה על העותרים, שלא פנו אל המשיב בבקשה להמציא היתר מת"ק חדש (שני) חודשיים לפני תום ההיתר (הראשון) כנדרש מהם, וגם לא המציאו מייד את המסמכים שהתבקשו על ידי המשיב (ביום 1.6.00, נספח ח' לתשובה) אלא כעבור שלושה חודשים בלבד (ביום 10.9.00).

30. יחד עם זאת לא ניתן להתעלם מהעובדה כי מבחינה מהותית, העותרים עמדו בדרישות הנוהל לקיום מרכז חיים בישראל, כנות נישואין והיעדר מניעה פלילית או ביטחוני, במשך 27 החודשים הנדרשים, ובכלל זאת גם ב-4 החודשים בהם לא היה להם היתר מת"ק בפועל, כפי שעולה מהעובדה כי בקשתם להיתר המת"ק השני

אושרה ביום 20.9.00 (לאחר שהבקשה הוגשה ביום 30.5.00 והעותרים המציאו את המסמכים שנדרשו מהם ביום 10.9.00). מכאן עולה כי גם ב-4 החודשים שבין ה-13.5.00 ועד ה-24.9.00 קיימו העותרים קשר נישואין אמיתי כשמרכז חייהם בישראל, ולא היוו סיכון בטחוני או פלילי כנדרש לשם קבלת ההיתר, שאם לא כן בקשתם להיתר מת"ק (שני) לא היתה מאושרת על ידי המשיב. גם אם האחריות לארבעת החודשים החסרים מוטלת על העותרים שאיחרו לפנות למשיב, הרי שיש לזכור כי מדובר בפרק זמן קצר יחסית, וכי גם במהלכו אין למעשה ספק כי העותרים מילאו אחר הדרישות המהותיות של הנוהל. יש להביא בחשבון נסיבה זו בעת בחינת מכלול נסיבות המקרה.

31. בנוסף לכך נראה כי לא יהיה זה מוצדק לזקוף את ארבעת החודשים החסרים לחובת העותרים ולמנוע מהעותרת את שדרוג המעמד, בהתחשב בעובדה כי המשיב השתהה שיהוי ניכר של למעלה מארבע שנים באישור הבקשה הראשונית לאיחוד משפחות. בעניין זה נקבע לאחרונה בפסק הדין של בית משפט העליון בע"מ 8849/03 [דופש נ' מנהל מינהל האוכלוסין במזרח ירושלים](#) [פורסם בנבו], כי:

"בעקבות הערותינו בדיון קודם הסכים המשיב כי ניתן יהיה לשדרג מעמדו של מבקש גם אם לא שודרג לפני המועד הקבוע וזאת אם אי השדרוג נבע מטעות או מחמת עיכוב בלתי מוצדק אשר נבע מן המשיב".

32. במקרה שלפנינו הוגשה בקשת העותרים לאיחוד משפחות ביום 17.1.95 (נספח א' לתשובה), ואושרה למעלה מ-4 שנים מאוחר יותר, ביום 9.5.99 (נספח ה' לתשובה). פרק זמן זה של כארבע שנים וארבעה חודשים לשם אישור הבקשה מהווה עיכוב בלתי סביר לפי כל קנה מידה, ובמיוחד בהקשר המיוחד שלפנינו ובהתחשב בעובדה כי לעותרים חסרים בסך הכל ארבעה חודשים כדי לעמוד בנוהלי המשיב הדורשים שהיה של 27 חודשים בישראל בהיתרי מת"ק. כל קיצור של ארבעה חודשים ומעלה בטיפול

בבקשת העותרים (מתוך פרק הזמן כולל של ארבע שנים וארבעה חודשים) יכול היה לסייע לעותרים לעמוד בדרישות הנוהל. די בכך שהמשיב היה מאשר את הבקשה לאיחוד משפחות בחלוף 4 שנים בלבד, בכדי לאפשר לעותרים להיכנס לגדרי ההליך המדורג בשלב מוקדם יותר, וכתוצאה מכך גם לעמוד בתנאי השלב הראשון הקבועים בו. מעיון בחומר שלפניי עולה כי בעת בחינת בקשת העותרים לאיחוד משפחות חל עיכוב לא מוסבר של כשנה וארבעה חודשים, מהרגע בו קיבל המשיב את עמדת השב"כ בעניינם של העותרים (19.6.95) ועד למועד בו המשיך את הטיפול בתיק ושלח לעותרים דרישה להמצאת מסמכים (15.10.96, נספח ב' לתשובה). לעיכוב בלתי סביר זה אחראי המשיב ולא ניתן לו כל הסבר.

33. לאור כל זאת הגעתי למסקנה, כי בהתחשב במכלול הנסיבות האלה, אין זה מוצדק לדקדק עם העותרת ביחס לפרק הזמן של ארבעה חודשים בהם לא היה לה היתר מת"ק (כאשר באותו פרק זמן היא עמדה בדרישות המהותיות של הנוהל), כשבו בזמן נדרשו למשיב כמעט ארבע וחצי שנים לאשר את הבקשה שהוגשה, כאשר עיכוב זה משליך בצורה ישירה על יכולתה של העותרת לעמוד בתנאי הנוהל ולשדרג את מעמדה, וכאשר המשיב פעל בניגוד לנהליו שלו והעניק לעותרת היתרים מקוצרים ולא מלאים.

34. המשיב העלה טענה חלופית לפיה גם אם העותרת שהתה בישראל משך 27 חודשים בהיתרי מת"ק כנדרש בנוהל, הרי שהעותרים לא הוכיחו מרכז חיים בישראל לאחר מכן, מאחר ומכתב הדרישה שנשלח אליהם להמצאת מסמכים שיבהירו את שאלת מרכז החיים חזר מהדואר מבלי שנדרש על ידם (נספח י"ב לכתב התשובה). לטענת המשיב, התצהיר שמסרו העותרים במסגרת הבקשות שהגישו להארכת היתרי שהיה בשנים 2000 ו-2001 (נספח ב-1 לתשובת המשיב מיום 5.10.08) סתר תצהיר קודם שהגישו ועורר את חשדו בקשר לשאלת מרכז חייהם של העותרים ועל כן הוא שלח

להם את מכתב הדרישה לפרטים ומסמכים נוספים על מנת להבהיר עניין זה. המשיב הוסיף וטען כי העותרים המציאו את המסמכים שנדרשו מהם רק כשנה וחצי לאחר מכן (ביום 20.3.03), כלומר - לאחר קבלת החלטת הממשלה (12.5.02), ועל כן לא ניתן היה יותר לשדרג את מעמדה של העותרת.

35. דין טענה זו להידחות. התצהיר שהגישו העותרים ושעורר את חשדו של המשיב לעניין מרכז חייהם, הוגש למשיב במסגרת ההליכים להארכת מת"ק עוד בשנת 2000 ולמרות זאת הוא מצא לנכון להאריך את היתר המת"ק לעותרת (נספח י לכתב התשובה). לפיכך, לא ברור מדוע רק כאשר התצהיר הוגש בפעם השניה (במסגרת הבקשה להארכת מת"ק שהגישו העותרים בשנת 2001) מצא המשיב לנכון לדרוש הוכחת מרכז חיים ודרש מהעותרים פרטים ומסמכים נוספים. כך או כך, המסמכים שהמציאו העותרים למשיב ביום 20.3.03 ממילא הניחו את דעתו והוכיחו לו באופן ודאי כי מרכז החיים של העותרים בישראל, כפי שעולה מהעובדה שהוא החליט להמשיך להאריך את אשרות המת"ק לעותרת (ביום 5.1.04, נספח י"ג לכתב התשובה). מכאן, שמבחינה מהותית עמדו העותרים בדרישות הנוהל ביום 24.9.00, לאחר שהוכיחו קיומו של מרכז חיים בישראל, ולאחר שהעותרת שהתה בה משך 27 חודשים מבלי שקיימת מניעה פלילית או ביטחונית נגדה. לפיכך, היה מקום לשדרג את מעמדה של העותרת בהתאם לנוהל לאחר שהמשיב קיבל את מסמכי ההבהרה שדרש מהעותרים. החלטתו של המשיב שלא לשדרג את המעמד לאור העובדה שמכתב הדרישה ששלח לא התקבל בדואר ושהדרישה למסמכים נוספים מולאה על ידי העותרים רק לאחר מועד החלטת הממשלה, מנוגדת לחובת ההגינות המוטלת עליו ואינה סבירה. העלאת נימוק טכני-פרוצדוראלי זה אינה יכולה לעמוד, במיוחד לאור העובדה שהעותרים לא זנחו את בקשתם אלא המשיכו ופנו למשיב במהלך תקופה זו (שבין מכתב הדרישה שנשלח אליהם ביום 22.8.01 ועד למועד קבלת החלטת הממשלה ביום 12.5.02), באמצעות

ח"כ מסאלחה (ראו תשובת המשיב לח"כ מסאלחה מיום 15.4.02, נספח ט"ו לכתב התשובה). עוד יש להדגיש כי המכתב ששלח המשיב לעותרים ביום 22.8.01 (ולא התקבל) כלל שלוש דרישות טכניות בלבד: רשימת האנשים המתגוררים בדירה, חשבון טלפון לשנת 2001 ואישור מהמל"ל על קיומו של קיזוז חובות למל"ל (נספח י"ב לכתב התשובה) וכפי שכבר צויין העותרים הרי עמדו בדרישות המשיב להוכחת מרכז חיים עוד לפני שהמציאו למשיב את הפרטים והמסמכים שביקש.

36. לאור כל האמור נראה כי העותרים עמדו בדרישות הנוהל עוד לפני שהתקבלה החלטת הממשלה ועל כן היה על המשיב לשדרג את מעמדה של העותרת, על פי הנוהלים, כפי שביקשה. לפיכך החלטתי לקבל את העתירה ולהורות למשיב להעניק לעותרת מעמד של תושב ארעי (א-5).

המשיב יישא בהוצאות ושכר טרחת העותרים בסכום של 4,000 ₪.

המזכירות תעביר את פסק הדין לצדדים.

ניתן היום, ה' אדר תשס"ט (01/03/2009), בהיעדר הצדדים.

יהודית צור 54678313-8228/08

יהודית צור, סגנית נשיא

נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה